

Trekvlinders in 1965

door

B. J. LEMPKE

(Zes-en-twintigste jaarverslag)

De winter van 1964—1965 was over het geheel zachter dan normaal en erg nat. In januari kwam een vorstperiode van drie weken voor, terwijl de tweede decade van februari nogal wat sneeuw en ijzel bracht, zodat de gele crocussen niet verder kwamen dan de knoptoestand. Tegen het eind van de maand begon het te vriezen en in de nacht van 2 op 3 maart daalde het kwik te Soesterberg zelfs tot -13° C. Aan het begin van de tweede maartdecade verbeterde het weer echter en de 11de stonden de gele crocussen plotseling in volle bloei, twee dagen later al gevolgd door de witte en de blauwe. Op 13.III bereikte het kwik op veel plaatsen een temperatuur van ruim 15° , maar daarna verslechterde het weer en de tweede helft van de maand was over het algemeen vrij fris en regenachtig.

April was vrij koud en nat. Op 19.IV (tweede paasdag) sneeuwde het zelfs af en toe. Mei was volgens het maandelijks overzicht van het K.N.M.I. „aan de koude, aan de natte en aan de sombere kant”. Vrijwel dezelfde woorden worden gebruikt om juni en juli te karakteriseren. Augustus begon wat beter, maar was gemiddeld ook weer te koud. Op veel dagen regende het, niet zelden vergezeld van onweer. September bracht geen verbetering in het weertype: te koud en vaak te somber, hoewel in de tweede helft toch ook verschillende dagen met fraai herfstweer voorkwamen. Oktober eindelijk had veel zonnige dagen, maar de nachten waren voor de vangst van insecten vrijwel onbruikbaar, eerst door veel mist en later door een oostenwind, die wel maakte, dat het overdag mooi zonnig was, maar waardoor de nachten veel te koud waren.

November was opvallend koud. Op 14.XI vroomde het te De Bilt 7° en te Eelde 10° , terwijl het kwik op laatstgenoemd weerstation twee nachten later zelfs tot -13° daalde. December daarentegen was heel zacht, maar ook bijzonder nat.

Over het geheel dus een zeer natte en koude zomer met slechts vier zomerse dagen. Alleen 1912 en 1930 waren nog iets natter. Het is dan ook niet te verwonderen, dat de resultaten van het trekvlinderonderzoek een schrille tegenstelling vormen met die van 1964. Bruikbare gegevens werden van 128 medewerkers ontvangen, waaruit het volgende verslag kon worden samengesteld.

1. *Colias hyale* L. Op 19 mei zag AMBAUM de eerste twee exemplaren te Grubbenvorst, gevolgd door een derde te Almelo op 26.V (PEZIE) en een vierde op 29.V te Aerdt (PEERDEMAN). In juni 11 stuks op zes verschillende data, de meeste in Limburg, maar ook ver noordelijk te Veendam (WITMOND). Twee waarnemingen in juli (19 en 28.VII) vormden het slot van de eerste generatie of het begin van de tweede. In augustus werd de vlinder de meeste dagen gezien, al was het aantal vindplaatsen vrij beperkt. Heel opvallend was het talrijke voorkomen op een klaverveld te Hendrik-Ido-Ambacht, waar in de loop van de maand en in september honderden exemplaren geteld werden (BOGAARD en anderen). Deze plaatselijke concentratie is merkwaardig, omdat van geen enkele andere plek zo'n massale opeenhoping gemeld werd. Het laatste exemplaar, een afgevolgen

♂, werd hier 24 september gezien. In deze maand werd de soort overigens slechts waargenomen te Echt (20 stuks op 4 en 15.IX) en te Montfort (twee op 25.IX, slotdatum van het seizoen).

Vindplaatsen. Lbg.: Gulpen, Eijs, Valkenburg, Bemelen, Welterberg, Heerlen, Echt, Montfort, Maasniel, Swalmen, Reuver, Belfeld, Ohé en Laak, Grubbenvorst, De Hamert, Heijthuisen. N.B.: Deurne, Eindhoven. Z.H.: Hendrik-Ido-Ambacht. Utr.: Doorn. Gdl.: Wiessel, Veessen, Aerdt. Ov.: Almelo. Gr.: Veendam.

Totaal aantal waarnemingen: 502, niet te vergelijken natuurlijk met 1964, maar toch een aantal, dat ver boven het gemiddelde ligt.

2. *Colias crocea* Fourcroy. Een veelbelovende vroege waarneming op 8 mei te Santpoort (DERKSEN). Maar de rest van het seizoen was wel zeer teleurstellend. Op 28 juli volgde pas het tweede exemplaar (Driebergen, DE KRUIFF). VAN AARTSEN zag 4 augustus een Oranje Lucernevlinder te Kunrade, terwijl PENNERS 23 september twee stuks te Sittard noteerde. Daarmee kwam het totaal voor het hele seizoen op 5 stuks, zodat 1965 slechts gekarakteriseerd kan worden als een zeer slecht jaar voor deze soort.

3. *Vanessa atalanta* L. Ook bij deze soort blijkt duidelijk, dat de trek in 1965 al vroeg ingezet moet zijn en dat dus alleen het zeer ongunstige weer in een groot deel van Europa de oorzaak ervan geworden is, dat het hele seizoen voor veel soorten zo teleurstellend werd. Reeds 11 maart zag P. J. ROOIJ Jr. de eerste atalanta te Rotterdam. Op 16 en 17.III zag VLUG een afgevlagen vlinder te Beek-Lbg. (beide dagen hetzelfde exemplaar). 19 maart zag deze waarnemer een atalanta te Swalmen, 28.III werden twee exemplaren te Rotterdam en te Nijmegen gezien en de 29ste weer één te Rotterdam. Aan deze vroege immigratie sluiten twee waarnemingen op 8 april te Den Helder en de volgende dag te Blerick aan. Dan volgt een hiaat tot de laatste week van april, wanneer de vlinder weer op verschillende plaatsen gesignaleerd wordt, te Den Helder zelfs vier op één dag. In mei en juni werd de atalanta op de meeste dagen waargenomen. Hetzelfde geldt voor juli, hoewel de dagtotalen in de regel toch laag zijn. Uitzonderingen zijn 10.VII met 25 stuks en de 12de en de 28ste met 17 stuks elk. Augustus en september zijn als altijd de twee beste maanden, maar geen enkele dag bereikt het totaal de 100. De beste dagen voor augustus zijn 3.VIII met 51 stuks, 17.VIII met 58 en 27 en 28.VIII met 66 en 64 stuks. Van 29.VIII tot 13.IX zijn de aantallen echter maar matig. Dan komt er weer enige verbetering, tot op 22.IX de top van het hele seizoen bereikt wordt met 83 stuks. Merkwaardig genoeg blijft de vlinder vrijwel alle dagen van oktober op de formulieren voorkomen, hoewel vooral na 14.X geen enkele dag meer boven 10 stuks uitkomt. Zelfs in november wordt de atalanta nog op zes verschillende dagen gemeld, het laatst op 8.XI te Sittard (PENNERS) en 9.XI te Vught (NIESER).

Het is dus wel duidelijk, dat de vooruitzichten in het voorjaar goed waren (een vroeg beginnende en regelmatig doorgaande immigratie), maar dat zelfs deze sterke vlinder niet geheel tegen het ongunstige weer opgewassen was.

Trekwaarnemingen. Des te opvallender is het, dat zelfs in dit jaar nog enkele migraties werden waargenomen. Op 3 augustus zag VLUG binnen 1½ uur

47 stuks, die bij Dieren op $\frac{1}{2}$ tot 3 m hoogte zich in zuidelijke richting voortbewogen. 9 augustus zag LOURENS twee atalanta's, die bij Engelen (N.B.) onafgebroken in zuidelijke richting vlogen. „Ik passeerde de dieren, die op onderlinge afstand van ongeveer 100 m vlogen, enige malen op mijn fiets, liet ze weer passeren en haalde ze dan weer in. Ze bleven constant in zuidelijke richting vliegen". Op 27.VIII zag dezelfde waarnemer 33 stuks te Staverden op de Veluwe, die in zzw-richting voortvlogen. Op 6 oktober merkte PENNERS vier stuks te Sittard op, die binnen een kwartier in zuidelijke richting verdwenen, terwijl A. RIJSDIJK 25 oktober een enkele vlinder te Hoek van Holland zag, die vanuit zee kwam aanvliegen.

Totaal aantal waarnemingen: 2312, ook al in de verste verte niet te vergelijken met het recordaantal van 1964, maar toch ook weer niet het laagste aantal, dat ooit genoteerd werd. Dat was 1790 in 1949. Het best zou 1965 gekarakteriseerd kunnen worden als een zeer middelmatig jaar voor deze soort.

4. *Vanessa cardui* L. De eerste vlinder van het seizoen zag VLUG te Kootwijk op 4 mei. In die maand werd de Distelvlinder nog op vier andere dagen gezien. In juni slechts meldingen op 11 dagen, steeds maar één of twee stuks. Juli was nog slechter: maar op 9 dagen gezien. Augustus en september waren duidelijk beter, hoewel het maximum toch niet meer dan 16 stuks bedroeg (op 14.IX). In oktober was *cardui* tot en met de 11de vrijwel alle dagen present, al waren de aantallen de meeste dagen zo laag mogelijk. De laatste zag VAN DER VOO op 11.X te Linschoten.

Trek waarnemingen. Twee meldingen: op 26 juni vloog een Distelvlinder bij zuidwestenwind, kracht 5, in noordelijke richting laag over de polders langs de noordelijke oever van het Wantij (Biesbosch) (VERHEIJ). En op 7 juli vlogen te Borne 11 stuks in zuidwestelijke richting voort (VLUG). Dit is toch wel erg vroeg voor een retourvlucht. Veroorzaakt door het ongunstige weer?

Totaal aantal waarnemingen: 230, heel matig dus.

(5. *Aglais urticae* L. Op 1 oktober werd een exemplaar in de lichtval te Arkel aangetroffen (ZWAKHALS). Natuurlijk is er geen enkele zekerheid, dat dit een geval van trek was.)

6. *Issoria lathonia* L. PEZIE zag 7 mei een afgevlogen exemplaar te Almelo. In de loop van het jaar kwamen verder de volgende waarnemingen binnen: 14.V te Nuth, 9.VI te Geldrop, 1.VII te Goes, 17.VII te Best, 1.VIII te Drunen en Maarn, 17.VIII te Schelluinen, 18.VIII te Overasselt, 4.IX te Wijchen (twee stuks), 12.IX te Nijmegen, 14.IX te Hatert, 1.X te Borgharen (twee afgevlogen exemplaren). Waar geen aantallen genoemd worden, was dit steeds één exemplaar.

Totaal aantal waargenomen exemplaren: 15, weer bijzonder laag dus.

(Ook in het duingebied waren de aantallen overigens maar zeer matig. Hier werden de eerste vlinders op 3 april gezien (zes verse in de Herenduinen te Velzen). Grote hiaten zijn er van 5 juli tot 8 augustus en van 16.VIII tot 25 september. Overigens zijn de waarnemingen in dit gebied te fragmentarisch om er enige conclusie uit te kunnen trekken. De slotdatum was hier 9 oktober met twee afgevlogen dieren in de duinen van Goedereede (VROEGINDEWEIJ).

7. *Lysandra coridon* Poda. 21 augustus werd een ♂ te Vlodrop gevangen door J. J. VAN OOSTERHOUT.

8. *Acherontia atropos* L. Op 2 juli werd een dood exemplaar in een bijenkast te Serooskerke (Schouwen) gevonden (I. ZORGE). Verdere meldingen (steeds één exemplaar) zijn: 24 augustus te Weidum, 30.VIII te Zeist, eind VIII te Sluys (Zl.), 9 september te IJmuiden, 21.IX te Oudewater, op een niet nader bekende datum in september te Scharendijke, 30 oktober te West-Terschelling. Bovendien werd in september te Melissant een pop aangetroffen.

Totaal aantal waarnemingen: 8 vlinders, 1 pop. Zeer matig dus.

9. *Herse convolvuli* L. Het eerste exemplaar werd 24 juni te Aalsmeer gezien (J. v. D. POL), het tweede 27 juni te Lunteren (BRANGER) en het derde 28 juni te Oosthuizen (DE BOER). In juli één te Oudemirdum op de 8ste, in augustus ook slechts een enkel exemplaar, eveneens op de 8ste, te IJpendam. Vier waarnemingen in september en tenslotte drie in oktober, de laatste op 31.X te IJmuiden (DERKSEN).

Vindplaatsen: Lbg.: Sittard, Vlodrop, Swalmen. N.B.: Boxtel. Zl.: Valkenisse, Wolphaartsdijk. Z.H.: Ouddorp. N.H.: Aalsmeer, IJmuiden, IJpendam, Oosthuizen. Gdl.: Arnhem, Lunteren, Teuge. Ov.: Kalenberg. Dr.: Hoogeveen. Fr.: Oudemirdum.

Totaal aantal waargenomen exemplaren: 14 vlinders, 1 rups, 1 pop. Een zeer mager resultaat dus.

10. *Spectrum livornica* Esper. (De bekende genusnaam *Celerio* is niet geldig; zie hiervoor Cat. Ned. Macrolep., suppl. 13. corrigenda). Van de sterke immigratie, die in de voorzomer van 1965 in Engeland werd waargenomen, werd ook iets in ons land gemerkt. Op 14 mei zag Mevr. VROEGINDEWEIJ een exemplaar op een kleed zitten, dat in de tuin te Middelharnis hing, maar toen ze met een vangfles buiten kwam, was het dier al verdwenen. Een tweede werd door haar man 20 mei in de val aangetroffen, die te Ouddorp stond opgesteld.

11. *Macroglossum stellatarum* L. De eerste Kolibrievlinders werden 21 mei te Serooskerke (Schouwen) en te Middelharnis gezien. Vanaf die datum tot 28 juli is er een vrij regelmatig doorlopende rij data, waarop nu hier, dan daar een enkel exemplaar werd opgemerkt. De immigratie was dus niet sterk, maar zou in een gunstiger seizoen toch heel wat meer nakomelingen hebben kunnen opleveren dan nu het geval was. In augustus werden namelijk maar drie stuks genoteerd, in september vier op drie verschillende data, daarna nog twee in oktober, beide in Zeeland, en tegen alle verwachting in nog een laatste op 5 november te Weesp (A. VAN TUIJL).

De vindplaatsen liggen ten zuiden van de grote rivieren en in het midden; uit het noorden kwam slechts één enkele melding binnen.

Vindplaatsen. Lbg.: Heerlen, Sittard, Echt. N.B.: Breda, Bergen op Zoom, Biesbosch, Vught. Zl.: Haamstede, Serooskerke (Schouwen). Z.H.: Middelharnis, Rotterdam, Arkel, Leidschendam. N.H.: Zandvoort, Heilo, Weesp. Utr.: Doorn, Cothen, Zeist, Soest. Gdl.: Lunteren, Ermelo, Twello. Fr.: Terschelling.

Totaal aantal waarnemingen: 30, weer een heel mager resultaat dus.

12. *Lithosis quadra* L. VLUg ving 18 augustus de eerste te Beilen, terwijl W. FRANKEN 16 oktober een tweede te Echt noteerde.

13. *Scotia ipsilon* Hufnagel. Eén enkele melding uit mei: 24.V in de val te Stein (Pater MUNSTERS). In juni zes stuks op vier verschillende data (waarvan vier in de Rivon-val te Wijnjeterp). Ook juli en augustus waren niet best voor deze soort. Op veel data ontbreekt hij geheel, terwijl op de overige toch in de regel slechts één enkel dier werd gemeld. September en oktober waren als altijd de beste maanden. De vlinder werd toen tenminste op de meeste dagen gezien, maar op geen enkele kon het totaal een aantal van 10 stuks bereiken. Tenslotte nog twee waarnemingen in oktober: 10.X te Deventer (OORD) en 11.X te Swalmen (LÜCKER).

Het dier was als altijd vrij verbreid, vooral in het zuiden en midden van het land. Uit de drie noordelijke provincies kwam alleen de melding van Wijntjeterp in Friesland binnen.

Totaal aantal waargenomen exemplaren: 136, voor deze soort wel een opvallend laag aantal.

14. *Peridroma saucia* Hb. Eén exemplaar in juni: op 14.VI te Otterlo (VAN AARTSEN). Een tweede waarneming pas half juli: op 18.VII twee stuks te Oostkapelle. Ook in augustus slechts één enkele vangst: 21.VIII een *saucia* te Halfweg. Vier vangsten in september op even zoveel verschillende data, drie in oktober en één in november, op 12.XI te Boxtel (AUKEMA).

Vindplaatsen. Lbg.: Vijlen. N.B.: Boxtel. Zl.: Oostkapelle, Haamstede. Z.H.: Ouddorp. Z.H.: Arkel. N.H.: Halfweg, Amsterdamse Bos. Gdl.: Otterlo.

Totaal aantal waargenomen exemplaren: 12, niet meer dan 2% van het aantal van 1964.

15. *Spaelotis ravidata* Brahm. Twee meldingen: 28 juli de eerste te Doorn (DE KRUIFF) en 21 september de tweede te Wijchen (CUPEDO).

16. *Mythimna l. album* L. De eerste generatie vloog laat. De waarnemingen ervan strekken zich uit van 27 juni tot 14 augustus, op één vindplaats na (Arkel) alle in het zuiden en midden van Limburg. De tweede generatie werd voor het eerst gemeld op 14 september (een vers exemplaar te Tegelen) en bleef nog de hele maand oktober doorvliegen. Het laatste exemplaar werd 5 november te Belfeld gevangen (A. L. COX). De meeste vindplaatsen liggen, zoals altijd, in Limburg. Maar ook in het midden van het land werden enkele exemplaren gevangen, zoals uit onderstaand lijstje blijkt.

Vindplaatsen. Lbg.: Sittard, Stein, Echt, Swalmen, Belfeld, Tegelen, Roggel. N.B.: Bergeijk. Z.H.: Hendrik-Ido-Ambacht, Schelluinen, Arkel. Gdl.: Nijmegen, Aerdt, Arnhem, Driel, Lunteren.

Totaal aantal waargenomen exemplaren: 77, wel belangrijk minder dan in 1964 en 1963, maar vergeleken met andere soorten toch geen onbevredigend aantal.

17. *Mythimna vitellina* Hb. Van deze zeldzame immigrant ving SLOB op 29 september een exemplaar te Schelluinen.

(18. *Mythimna albipuncta* Schiff. Ten noorden van de grote rivieren nergens waargenomen. Er kwamen alleen enkele opgaven uit Noord-Brabant en Limburg

binnen, terwijl 29 september ook een *albipuncta* te Schelluinen werd gevangen. De enige vindplaats van betekenis was Stein, waar in de loop van het seizoen 22 stuks in de val van de Plantenziektenkundige Dienst geteld werden door Pater MUNS-TERS. Te Montfort trof MAASSEN weinig exemplaren aan. Van Tegelen werd één vlinder gemeld, van Steijl twee en van Megen in Noord-Brabant één. Op de Zeeuwse en Zuidhollandse eilanden werd de soort in het geheel niet waargenomen).

19. *Chloridea peltigera* Schiff. Op 29 mei ving VAN RANDEN een prachtig ♂ te Haamstede, ongetwijfeld de beste vlindervangst tijdens de zomervergadering van de Ned. Ent. Ver. Een tweede exemplaar, dit maal een ♀, trof VROEGINDE-WEIJ 20 augustus aan in de val, die te Ouddorp opgesteld stond.

20. *Hoplodrina ambigua* Schiff. In mei slechts één enkele melding: op 20.V te Ouddorp. Enkele vangsten in juni, op 11.VI te Haamstede, alle andere in het zuiden en midden van Limburg. Hetzelfde geldt voor juli, behalve dat de vlinder toen twee keer te Haamstede werd gevangen (op 17.VII en 31.VII). Slechts drie meldingen in augustus, alle in Limburg. September werd wat beter met weer één enkele waarneming van Haamstede (op 18.IX). Het laatste exemplaar werd 2 oktober te Stein genoteerd.

Vindplaatsen. Lbg.: Sittard, Stein, Swalmen, Roggel. Zl.: Haamstede. Z.H.: Ouddorp.

Totaal aantal waargenomen exemplaren: 38. Zeer zwak dus.

21. *Macdunnoughia confusa* Stephens. Boxtel, 18.VIII, het enige exemplaar, dat werd gevangen (AUKEMA).

22. *Autographa gamma* L. Een zeer vroege vlinder werd reeds 15 maart door P. J. ROOIJ te Rotterdam op licht gevangen. Daarna volgt pas op 27 april een tweede te Horst (VLUG). In mei werd de vlinder vrij regelmatig opgemerkt, steeds evenwel in klein aantal. Voor zover te zien was, waren de meeste dieren afgevlagen, maar 27.V trof PEERDEMAN in een val te Aerdt, die hier opgesteld stond om faunistische waarnemingen voor het Rivon te verrichten, een vers exemplaar aan. Ook in juni was de vlinder de meeste dagen present, maar slechts één enkele dag kwam het totaal boven de 10 stuks (13 op 20.VI). Ook nu zat weer af en toe een vers dier tussen de afgevlagen exemplaren, zo op 6 juni te Bergen op Zoom (ASSELBERGS). In de loop van de eerste juliweek begint een duidelijke stijging in de aantallen te komen, die zich in augustus regelmatig voortzet. Plaatselijk komen dan al vrij grote concentraties voor, bijv. op 3.VIII te Hendrik-Ido-Am-bacht, waar BOGAARD honderden exemplaren op een bloeiend klaverveld aantrof. Maar vooral in de laatste decade van september werden zeer hoge dagtotalen bereikt. Het maximum viel op 27.IX met 7161 stuks. Ook in de eerste week van oktober waren de aantallen nog hoog, bijv. 5791 op 3.X, 5259 op 4.X, 6184 op 7.X, 1298 op 8.X. Na de 10e worden de gamma-uilen op de meeste plaatsen echter veel schaarser, hoewel er nog telkens uitzonderingen voorkomen. Zo zag SLOB te Schelluinen van 14 tot 21.X dagelijks in tuinen op bloeiende planten meer dan 1000 stuks. Op 17.X kwam hij bij nauwkeurige telling zelfs tot 1561! Ook in

november was de vlinder nog vrij regelmatig present. Op 8.XI trof HEUPERS te Soest op bloeiende herik nog honderden exemplaren aan! De laatste twee exemplaren werden 21.XI te Ede gezien (KOK), terwijl Br. VIRGILIUS op 25 november te Maastricht nog een vlinder uit een op een appel gevonden pop kweekte.

Overwinterde rupsen. Begin april vond LEFFEF te Apeldoorn twee rupsen op *Doronicum* in zijn tuin en een derde op een Franse geranium binnenshuis, die alle in mei verpopten.

Trek. Op 25 september zag ROOIJ bij Hoek van Holland 150 tot 200 exemplaren, die tussen 14 en 17 uur bij oostenwind met twee en drie tegelijk recht uit zee landinwaarts vlogen.

Op 3 oktober nam PENNERS tussen 12 en 14 uur 32 stuks te Sittard waar, die bij zwakke zuidenwind zuidwaarts vlogen.

Op 24.X zag KRUSEMAN vijf stuks, die zonder onderbreking langs de Knardijk vlogen, dus in zuidoostelijke richting.

Een interessante mededeling ontving ik nog van de heer PEERDEMAN. Aan boord van de kustvaarder „Teunica” kwamen op 3 oktober de hele dag gammauilen binnenvliegen. Terwijl de dag tevoren geen enkele vlinder aanwezig was, bevonden zich 's morgens al honderden exemplaren op het schip (ook tal van vogels, zoals spreeuwen en zanglijsters en kleinere soorten, die jacht maakten op de vlinders!). Het was mistig weer, zodat niet te zien was uit welke richting de dieren kwamen aanvliegen. Het schip bevond zich op de Noordzee, varende van Nederland naar Engeland. Merkwaardig is, dat bij helder weer slechts enkele gamma's aan boord worden waargenomen, die op de lichten af komen.

Totaal aantal waarnemingen: 96655, een zeer bevredigend aantal, dat zelfs nog hoger is dan de totalen van de twee voorafgaande jaren. Dit is echter uitsluitend te danken aan de sterke toename in de herfst.

23. *Nycterosea obstipata* F. Slechts één waarneming: op 13 augustus een ♂ te Haamstede (BOOT).

24. *Nomophila noctuella* Schiff. Het eerste exemplaar werd pas 29 juni te Oudemirdum aangetroffen (STOBBE). Enkele waarnemingen in de tweede en derde decade van juli en drie in de eerste week van augustus. Tenslotte nog op 2 en op 22 september telkens één *noctuella* te Ouddorp, waarmee dit magere seizoen besloten werd.

Vindplaatsen. Zl.: Valkenisse, Oostkapelle. Z.H.: Melissant, Ouddorp. Fr.: Wijnjeterp, Oudemirdum.

Totaal aantal waargenomen exemplaren: 31, iets meer dan 2% van het totaal van 1964.

25. *Palpita unionalis* Hübner. Eénexemplaar van deze rariteit op 30 september 1965 te Bergen op Zoom op licht (ASSELBERGS).

26. *Plutella maculipennis* Curtis. Reeds op 27 april trof VAN AARTSEN twee stuks te Assel aan. Eén melding in mei: de 13de een enkel exemplaar te Melissant (HUISMAN). Zowel in juni als in juli meldingen op slechts zeven dagen, steeds in zeer kleine aantallen. Augustus was niet veel beter. Na de 17de nog weer enkele vangsten in de laatste decade van september en de eerste week van oktober, die kunnen wijzen op een kleine herfstgeneratie.

Vindplaatsen. Z.H.: Melissant, Ouddorp. Gdl.: Assel. Fr.: Oudemirdum.
Totaal aantal waarnemingen: 62.

Conclusie: Op een paar uitzonderingen na een slecht seizoen, dat zeer vroeg begon en heel goed beloofde te worden, maar dat grotendeels bedorven is door het ongunstige weer.

Summary

The twenty-sixth report on migrating Lepidoptera in the Netherlands for the year 1965 contains the following particulars:

1. *Colias hyale* L. A few specimens of the first generation, mostly in Dutch Limburg. In August and September a very local strong concentration in the south of the province of South-Holland and a small number of summer specimens in a few other localities. Total number: 502.

2. *Colias crocea* Fourcroy. An early specimen already on 5th May, but the season on the whole was very bad: only 5 specimens.

3. *Vanessa atalanta* L. Several observations in March. A regular continuation of the immigration in April, May and June. But the extremely bad weather spoiled the summer and autumn generations. The highest figure was only 83 (September 22). Yet the species was seen on practically all days of October and even on six days in November. Total number: 2312, very mediocre for this species. A few observations of actual migration, starting already in the first week of August, and all in a southern direction.

4. *Vanessa cardui* L. Only a feeble immigration in May, June and July. August and September a little better. Last observations already on 11th October. Total number 230, very mediocre.

(5. *Aglais urticae* L. A specimen was taken in a trap on October 1st).

6. *Issoria lathonia* L. Only 15 specimens in all months from May up to and inclusive October.

7. *Lysandra coridon* Poda. One ♂ in Dutch Limburg.

8. *Acherontia atropos* L. 8 moths, 1 chrysalis.

9. *Herse convolvuli* L. 14 moths, one caterpillar, one chrysalis.

10. *Spectrum livornica* Esper. Two specimens in May, both in the south of the province of South-Holland.

11. *Macroglossum stellatarum* L. A feeble but rather regular immigration from May 21 till July 28. Owing to the bad summer only few descendants. Total number 30.

12. *Lithosis quadra* L. Only two specimens, one in August, one in October.

13. *Scotia ipsilon* Hufnagel. One observation in May, a few in June, somewhat better in the following months, especially in September and October. Total number not more than 136.

14. *Peridroma saucia* Hb. Very few observations, especially of the first generation. Total number only 12.

15. *Spaelotis ravida* Brahm. Only two observations.

16. *Mythimna l. album* L. To our great surprise no less than 77 observations, most of them in Dutch Limburg.

17. *Mythimna vitellina* Hb. One specimen on September 29.
(18. *Mythimna albipuncta* Schiff. Not a single observation in the northern half of the country, where the species is not resident).
19. *Chloridea peltigera* Schiff. One specimen in May, one in August.
20. *Hoplodrina ambigua* Schiff. Compared with the preceding years a very low number, 38 specimens, all in the southern half of the country.
21. *Macdunnoughia confusa* Stephens. Only one specimen in August.
22. *Autographa gamma* L. A very early specimen on 15th March, followed by one specimen in April. Regularly present in May and following months, but not in striking numbers. Distinct increase in August, but especially common towards the end of September. Even in October still locally strong concentrations. Present on most days of the first two decades of November. Last observation on November 21. Total number 96655, a very satisfactory number, especially when the weather is taken into consideration.

A few observations of caterpillars, which had safely overwintered. Three observations of return flights in the autumn.

On October 3 during misty weather numbers of moths settled on a coaster crossing the North Sea from the Netherlands to England.

23. *Nyctosea obstipata* F. One observation in August.
24. *Nomophila noctuella* Schiff. The first specimen was seen on 29th June, a few observations in July, August and September. Total number only 31.
25. *Palpita unionalis* Hb. One specimen on September 30.
26. *Plutella maculipennis* Curtis. One in April, one in May, a few in the following months, up to and inclusive October. Total number only 62.

The season started early, but the cold and wet summer and autumn spoiled much, with a few exceptions (*Colias hyale*, *Autographa gamma*).

Amsterdam-Z 2, Oude IJselstraat 12III.